

Mielenasiat
tutuksi

OSAO

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Nepsy?

Neuropsykiatrinen häiriö

Kehityksellinen häiriö

ADHD
Autisminkirjo
Tourette

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

ADHD

Tarkkaavuuden säätely

Haasteita tarkkaavuuden kohdentamisessa, ylläpidossa sekä siirtämisessä

Keskittymisen vaikeus
Nopea kyllästyminen
Epämieluisten asioiden lykkäys
Huolimattomuus
Asioiden unohtelu

Aktiivisuuden säätely

Näyttäytyy levottomuutena tai ylivilkkautena mutta myös passiivisena toimintana

Motorinen levottomuus
Jatkuva toiminta
Runsas puhe
Maskaaminen kuormittaa
Aikuisilla sisäistä levottomuutta

Impulssikontrolli

Näyttäytyy kärsimättömyytenä, nopeana toimintana sekä harkitsemattomuutena

Kärsimättömyys
Vaikeus odottaa vuoroa
Suorapuhe

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK Oulun ammattikorkeakoulu
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Autisminkirjo

Taustalla laaja-alainen hermoston kehityksen häiriö → rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia

Normaalista poikkeava sosiaalinen vuorovaikutus ja kommunikointi, jo varhaislapsuudesta

Esiintyvyys väestössä n. 1%

Liitännäishäiriöitä esiintyy usein, esimerkiksi kehitysvammaisuus ja psykiatriset häiriöt

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Touretten oireyhtymä

Monimuotoinen nykimishäiriö

Vaarattomia tic-oireita yli vuoden ajan

Tic-oireet voivat olla äännähdyksiä tai lihasliikkeitä

Mahdottomia vastustaa, voi pidätellä hetken

Touretten oireyhtymää sairastavista n. 80-90% on samanaikaishäiriöitä

Tyypillisimmät ADHD ja OCD

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK Oulun ammattikorkeakoulu
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Hankinnainen keskittymisvaikeus

- ADT = Attention deficit trait
  - Ei lääketieteellinen diagnoosi!
- ADHD:n kaltaisia haasteita
- Toimintamalli jossa keskiössä itse itsensä keskeyttäminen
- Taustalla pitkään jatkunut kuormitus ja riittämätön palautuminen
- Tilanteen helpottaminen vaatii aikaa ja toimintatapojen muutosta

YTHS

Kuinka tukea nepsy opiskelijaa?

Ympäristön rauhoittaminen ärsykkeiltä

- Valot
- Äänet
- Keskeytykset

Ohjeiden selkeys

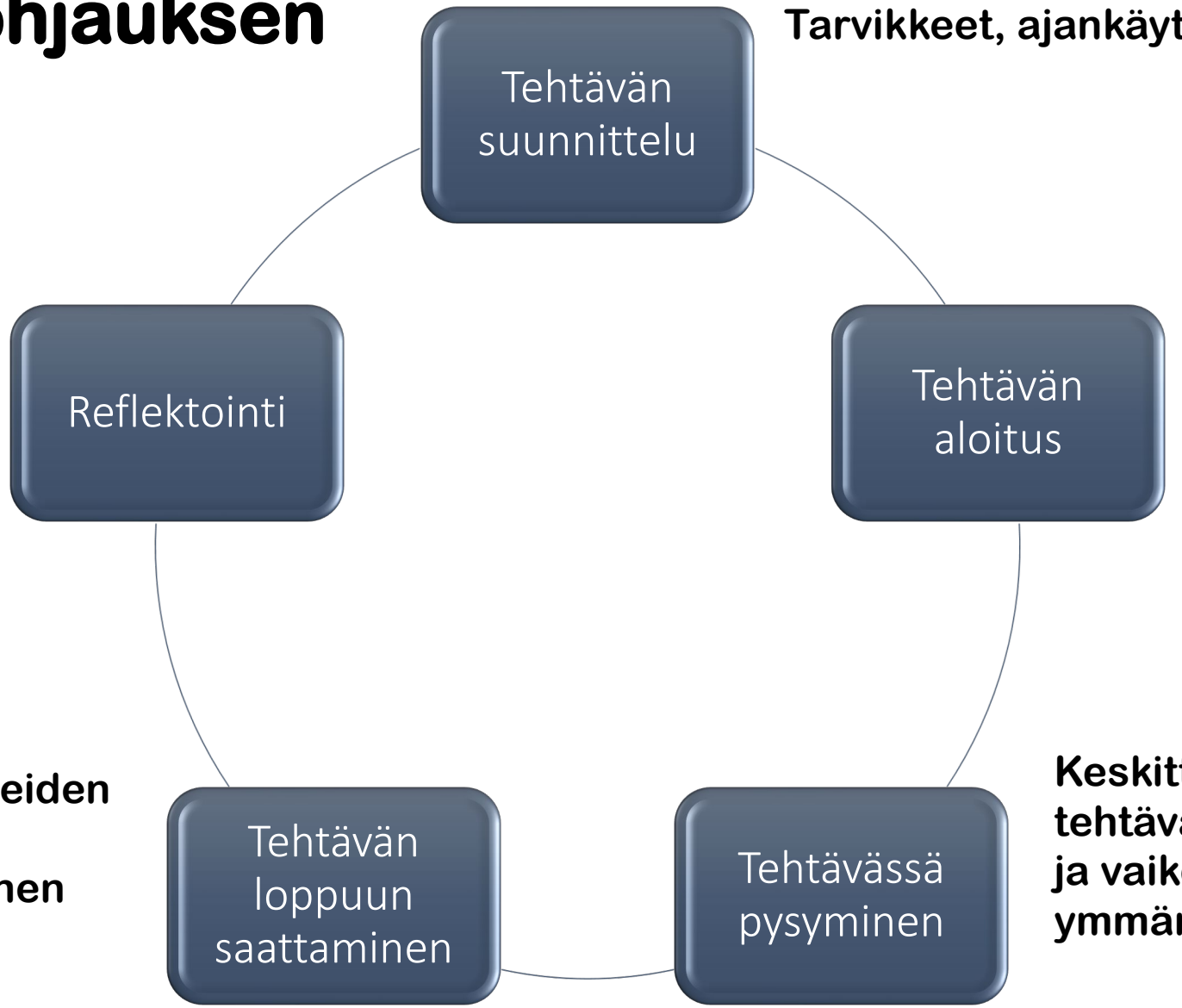
- Visualisointi
- Pilkkominen
- Välitavoitteet

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK Oulun ammattikorkeakoulu
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Toiminnanohjaus

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Toiminnanohjauksen kehä

Tarvikkeet, ajankäyttö, jne

Ohjeet, järjestys, miten tarttua toimeen

Keskittyminen, tehtävän pituus, määrä ja vaikeus, luetun ymmärtäminen

Jumittaminen viilaamiseen, virheiden korjaaminen ja uudelleen tekeminen

Tehtävän läpikäyminen, missä onnistuttiin, mitä tehdään ensi kerralla toisin

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Toiminnanohjauksen vaihtelu

- Toiminnanohjauksen vaihtelu ei ole aina merkki sairaudesta
- Haasteet ovat tyypillisiä, varsinkin nuorilla, silloin kun on paljon kuormitusta

Toiminnanohjauksen haasteet

- Suunnitelmien tekeminen ja niiden mukaan toimiminen
- Adaptoituminen muuttuviin tilanteisiin
- Ulkoisten ärsykkeiden ehkäisy
- Työmuistin kuormitus

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Toiminnanohjauksen haasteet työpaikoilla

- Toiminnanohjauksen haasteet korostuvat erityisesti uusissa ympäristöissä
- Asioiden oppiminen on hankalaa
- Päätöksenteossa haastetta
- Siirtymätilanteet voivat olla hankalia

Mielenasiat tulevaksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Toiminnanohjauksen tukeminen

1. Ennen tehtävän aloitusta, mitä ja miksi?
2. Työskentelyvaiheiden suunnittelu
3. Suunnitelmassa pysyminen
4. Reflektointi

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lähteet

Terveyskylä, *Toiminnanohjaus,* https://www.terveyskyla.fi/aivotalo/aivot-ja-toimintakyky/toiminnanohjaus/

Mielenterveystalo.fi, ammattilaisten osiot, https://www.mielenterveystalo.fi

Aivoliitto, *Tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksenhaasteet,* Tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen haasteet | Aivoliitto

Mielenasiat tutuksi

KIITOS

Roope Kivisaari
p. 040 187 9089
roope.kivisaari@osao.fi

Mielenasiat tutuksi
OSAO
OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
Euroopan unionin osarahoittama
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus